

Prof. dr hab. Bernadetta Izydorczyk
Instytut Psychologii
Uniwersytet Jagielloński
Kraków

Kraków, 04.09.2023

UNIWERSYTET
JAGIELLOŃSKI
W KRAKOWIE

Recenzja rozprawy doktorskiej mgr Żanety Żaczek
„Związek wdzięczności i perfekcjonizmu
z prozdrowotnym stylem życia u dorosłych z otyłością
prostą. Mediacyjny efekt regulacji emocji i prokrastynacji”.

Promotor: dr hab. Beata Ziółkowska, prof. UKW

Przedłożona mi do recenzji rozprawa doktorska autorstwa mgr Żanety Żaczek od początku jej czytania i analizowania stanowiła dla mnie lekturę, która zaciekała i inspirowała do zagłębiania się w treści jej kolejnych rozdziałów. Problematyka dysertacji dotyczy zagadnień szczególnie z obszaru tematycznego psychologii zdrowia. Dysertacja napisana jest klarownym, zrozumiałym dla potencjalnego czytelnika, poprawnym stylistycznie językiem polskim. Jednocześnie, w mojej ocenie cechuje ją bardzo spójny i logiczny układ treści, co powodowało, że jako czytelnik i recenzent miałam poczucie, że Autorka tejże pracy to ekspertka w zakresie profesjonalnego przekazu naukowego tekstu, w którym dokonuje analitycznego, spójnego w całym przebiegu, wieloaspektowego, naukowego wywodu na temat związku wdzięczności i perfekcjonizmu z prozdrowotnym stylem życia u dorosłych z otyłością prostą i wagą w normie. Moją uwagę zwrócił zachowany od początku do końca dysertacji porządek prezentacji teoretycznych oraz empirycznych treści, umiejętne i wieloaspektowe opracowanie dyskusji badań własnych w kontekście specjalistycznej literatury. Na wyróżnienie zasługuje bardzo dobrze opracowana, zgodna z najnowszymi źródłami, obszerna literatura. W części I, Doktorantka prezentuje w oparciu o bogatą literaturę, teoretyczne konstrukty opisujące uwarunkowania prozdrowotnego stylu życia z perspektywy biopsychospołecznego paradygmatu i przyjętej przez WHO definicji zdrowia i dobrostanu człowieka. Aby uzasadnić w dalszej

Wydział Filozoficzny

Instytut Psychologii

ul. Romana Ingardena 6

30-060 Kraków

tel. 12 663 24 15

www.psychologia.uj.edu.pl

UNIwersytet
JAGIELLOŃSKI
W KRAKOWIE

Wydział Filozoficzny

Instytut Psychologii

części dysertacji doktorskiej operacjonalizację zmiennych, w części teoretycznej Doktorantka przedstawia bardzo klarownie i wnikliwie definiowanie fenomenu wdzięczności oraz cechy perfekcjonizmu (prawidłowego i nieprawidłowego dla zdrowia) w świetle literatury i wyników badań, podkreślając ich znaczenie dla funkcjonowania człowieka w jego życiu. Część teoretyczną Doktorantka kończy klarownie (także graficznie) przedstawionym modelem teoretycznym, uwzględniającym dostrzeżone przez Doktorantkę i udokumentowane empiryczne związki pomiędzy badanymi zmiennymi.

W części II Doktorantka precyzuje metodologiczne aspekty projektu badań własnych i uzasadnia opracowanie zmiennych modelu badawczego. Przedstawia: cel i przedmiot badań własnych, model badawczy, operacjonalizację zmiennych i ich wskaźników, pytania i hipotezy, oraz charakterystykę narzędzi pomiaru zmiennych, a także kryteria doboru próby badanych: osób otyłych i z normatywną wagą ciała. Niewątpliwą wartością dysertacji doktorskiej jest opracowanie przez Doktorantkę (z uwagi na brak narzędzi polskich) adaptacji polskiej Kwestionariusza Prozdrowotnego Stylu Życia (HPLP II) oraz opracowania autorskiej miary do badania wybranych aspektów wdzięczności, tj. Kwestionariusza Wdzięczności Wobec Siebie (KWWS) oraz Kwestionariusza Spostrzegania Wdzięczności (KSW), co podnosi innowacyjną wartość dysertacji. Warto wskazać na dobrze uzasadnione hipotezy w odniesieniu do źródeł literatury.

Doktorantka przeprowadziła badania z zastosowaniem kilku prawidłowo dobranych kwestionariuszy pod względem pomiaru zmiennych i ich wskaźników zawartych w modelu badawczym. Próbę badaną stanowiły ogółem 535 osoby, w tym 202 osoby z otyłością prostą (grupa kliniczna) oraz 333 osoby z normatywną masą ciała (grupa kontrolna). Analiza uzyskanych wyników potwierdziła mediacyjną rolę regulacji emocjonalnej oraz predykcyjną rolę wdzięczności i perfekcjonizmu w prozdrowotnym stylu życia w grupie zarówno osób z otyłością. To w konsekwencji pozwoliło na wyznaczenie profili prozdrowotnego stylu życia w obu badanych grupach. Niewątpliwie z perspektywy profilaktyki i leczenia osób otyłych, empiryczne doniesienia z badań Doktorantki na temat psychologicznych (podmiotowych) cech

ul. Romana Ingardena 6

30-060 Kraków

tel. 12 663 24 15

www.psychologia.uj.edu.pl

mogących wyjaśniać funkcjonowanie osób otyłych, uzyskane przez Doktorantkę wyniki są warte zauważenia. Niewątpliwie badania Doktorantki dotyczą niszowego tematu, rzadko poruszanego w polskich badaniach zestawienia zmiennych, takich jak :wdzięczność i perfekcjonizm w kontekście ich predykcji dla zachowań prozdrowotnych i prozdrowotnego stylu życia. W mojej opinii na uznanie zasługuje wnikliwe, naukowe opracowanie teoretycznych podstaw do przygotowania modelu badawczego. Przedstawione w dysertacji dane teoretyczne i empiryczne zostały zintegrowane i opisane w oparciu o wnikliwą dyskusję wyników badań naukowych (polskich i światowych) w temacie dysertacji.

Opis procedury i organizacji badania również został zaprezentowany w sposób bardzo uporządkowany, spójny i logiczny. Realizowane przez Doktorantkę badania miały charakter przekrojowy, korelacyjny, przeprowadzany z próbą porównawczą (kontrolną). Dobór uczestników badania uwzględniał czynniki włączenia oraz szczegółowe czynniki wykluczenia. Zastanawiam się i zadaję pytanie : czy celowy dobór próby i oszacowanie wielkości tej próby mogłyby uwzględnić wskaźnik reprezentatywności dla populacji osób otyłych z BMI>30 w Polsce? Warto też wskazać, że 83 % badanych tej próby to kobiety a tylko 17 % to mężczyźni. Zatem poproszę o komentarz :

1) czy otrzymane wyniki mogą być powiązane ze specyfiką tak dobranej próby badanych?

2) Doktorantka w opisie próby badanych czasami używa pojęcia otyłość prosta, czasami zaś tylko otyłość ,wskazuje jako czynnik włączenia BMI >30 ,co ogólnie sugeruje otyłość, ale nie precyzuje dokładnie dolnej granicy przedziału osób otyłych zakwalifikowanych do badania .Jeśli jest to otyłość I stopnia to rozumiem, że badane osoby mieściły się w przedziale BMI 30.0 - 34.99? proszę o komentarz , co do definiowania i używanych sformułowań : otyłość prosta -otyłość – otyłość I stopnia? W kontekście czynnika włączenia :BMI >30 – dolna granica przedziału?

W części III dysertacji Doktorantka przedstawia rzeczowo , spójnie i wnikliwie statystyczną analizę danych badawczych, bardzo bogatą, spójną dyskusją wyników wraz z wnioskami. W mojej ocenie

UNIWERSYTET
JAGIELLOŃSKI
W KRAKOWIE

Wydział Filozoficzny

Instytut Psychologii

przeprowadzone statystyczne analizy zostały odpowiednio dobrane do postawionych celów, pytań i hipotez badawczych. Warto podkreślić, że Doktorantka opracowując pomiar zmiennej *wdzięczność* przeprowadziła jakościowe badania pilotażowe na populacji 80 osób aby sprawdzić, jakie odpowiedzi badanych związane z odczuwaniem wdzięczności pojawią się najczęściej. Opis narzędzi pomiaru zmiennych jest bardzo precyzyjny, zawiera także wymagane w prezentacji naukowych raportów z badań wskaźniki dobroci statystycznej. Wyniki badania opisane są w sposób bardzo szczegółowy, kolejno wskazując i odnosząc się do testowanych hipotez. Zestaw czytelnie i prawidłowo pod względem naukowej prezentacji przygotowanych tabel z wynikami badania oraz wynikami statystycznej analizy, stanowi kolejny atrybut dysertacji.

Podsumowując, praca została zredagowana bardzo starannie i poprawnie językowo, jak i zachowując strukturę formalną pracy naukowej. Doktorantka prawidłowo dobrała i zastosowała w poczynionych analizach testy statystyczne, pozwalające zweryfikować postawione pytania i hipotezy badawcze. Obszerne dane badawcze zostały pogrupowane i zaprezentowane zgodnie z logiką i kolejnością odpowiedzi na pytania i weryfikowane hipotezy badawcze: począwszy od bardzo starannej prezentacji wyników i statystycznych analiz (konfirmacyjnej analizy czynnikowej) związanych z opracowaniem Kwestionariusza Wdzięczności Wobec Siebie, Prototypu Kwestionariusza Spostrzegania Wdzięczności, prezentacji statystyk opisowych zmiennych (prozdrowotny styl życia, perfekcjonizm i wdzięczność), poprzez tabelaryczną prezentację analiz wzajemnych zależności między tymi zmiennymi, po bardzo staranną prezentację zróżnicowanych analiz statystycznych wyników tzw. badania właściwego. Tutaj Doktorantka dokonuje analizy rozkładu zmiennych ilościowych, odpowiadając na hipotezy eksploracyjne (oblicza rzetelność pomiaru z zastosowaniem współczynnika alfa Cronbacha), w kolejności sprawdza statystyki opisowe badanych zmiennych dla całej próby oraz dla porównywanych prób (statystyka W Shapiro-Wilka), następnie prezentuje statystyczne analizy weryfikujące siłę związku między zmiennymi z zastosowaniem współczynnika r Pearsona, analizę regresji wielokrotnej, w końcowym etapie analizę mediacyjną tłumienia i regulacji emocji oraz prokrastynacji w relacji między zmiennymi. W tabeli 28 Doktorantka

ul. Romana Ingardena 6

30-060 Kraków

tel. 12 663 24 15

www.psychologia.uj.edu.pl

UNIwersytet
JAGIELLOŃSKI
W KRAKOWIE

Wydział Filozoficzny

Instytut Psychologii

prezentuje podsumowanie uzyskanych efektów mediacyjnych związków zmiennych objaśniających z prozdrowotnym stylem życia w porównywanych próbach i w próbie ogółem. Tabele i graficzne prezentacje zostały wykonane bardzo starannie i klarownie mimo bardzo dużej ilości podawanych danych badawczych. Rzetelne i naukowe opracowanie wyników badania umożliwi innym badaczom korzystanie z narzędzi np., czy ewentualną replikację badań. Prezentacja zastosowanej procedury obliczeń statystycznych zasługuje na wyróżnienie. Wnikliwie opracowana wieloetapowa statystyczna analiza, zgromadzonych danych empirycznych prowadzi Doktorantkę do wartościowych wniosków i ciekawej dyskusji na temat identyfikacji związków wdzięczności i perfekcjonizmu z prozdrowotnym stylem życia w grupie osób otyłych i z normatywną masą ciała.

Pojawia mi się kolejne pytanie i prośba o wyjaśnienie: dlaczego Doktorantka używa w różnych częściach pracy różnych określeń, nazw dla dwóch grup badanych: grupa właściwa czy grupa osób z otyłością prostą? grupa kontrolna czy grupa z normalną wagą ciała? Czytelnik może nie mieć jasności co do różnicowania badanych grup osób.

Jak już wskazywano Dysertację kończy przedstawienie ograniczeń badawczych, wskazówek dla praktyki, wnioski końcowe oraz obszerna, dobrze dobrana pod względem tematyki dysertacji bibliografia wraz z aneksem. W mojej ocenie Doktorantka prowadząc badania zaprezentowane w niniejszej pracy doktorskiej wykazała się samodzielną pracą naukową. Dysertacja spełnia standardy naukowego projektu badawczego. Doktorantka przeprowadziła statystyczne analizy w sposób bardzo wnikliwy i rzetelny, dostosowany do założeń badawczych i naukowych standardów. Przyjęcie planu prezentacji danych, wyznaczone przez Doktorantkę pytania badawcze i odpowiadające im hipotezy badawcze, pozwoliły na stopniowe zapoznawanie się z wynikami statystycznych analiz i ich klinicznymi interpretacjami. Ta konsekwencja została także zachowana w części dyskusji, co w efekcie pozwoliło Doktorantce na udzielenie odpowiedzi na pytania badawcze w kontekście odnoszenia się do literatury. Przeprowadzona dyskusja wskazuje na dużą wiedzę Doktorantki, wnikliwość psychologiczną oraz umiejętność krytycznej analizy problemu badawczego. Doktorantka świadoma jest

ul. Romana Ingardena 6

30-060 Kraków

tel. 12 663 24 15

www.psychologia.uj.edu.pl

ograniczeń badań własnych, wskazując jednocześnie kierunki dalszych dociekań.

W podsumowaniu recenzji podkreślam zdecydowanie pozytywną, zarazem wyróżniającą ocenę recenzowanej dysertacji. Badania cechuje oryginalność oraz znacząca wartość poznawcza i kliniczna problematyki badawczej. Dysertacja napisana jest adekwatnym językiem naukowym, a wyniki przedstawione czytelnie i szczegółowo z wyróżnieniem prezentacji statystycznych analiz. Przedstawiona do recenzji dysertacja doktorska wskazuje na bardzo dobre, ponad przeciętne przygotowania Doktorantki pod względem zarówno teoretycznym, jak i metodologicznym, co świadczy o jej wyróżniających się w mojej opinii, wysokich kompetencjach i umiejętnościach, zdolnościach planowania i prowadzenia badań naukowych w zakresie nauk społecznych w dyscyplinie psychologia. Reasumując stwierdzam, że przedłożona mi do recenzji rozprawa doktorska mgr Żanety Zaczek przygotowana pod kierunkiem dr hab. Beaty Ziółkowskiej, prof. UKW spełnia warunki określone w art. 187 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* i wnioskuję o dopuszczenie mgr Żanety Zaczek do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Ze względu na wskazywane wielokrotnie w tejże recenzji walory i wyróżniające aspekty, szczególnie w zakresie teorii i praktyki psychologii zdrowia, wnoszę o wyróżnienie niniejszej dysertacji doktorskiej.

UNIwersytet
JAGIELLOŃSKI
W KRAKOWIE

Wydział Filozoficzny

Instytut Psychologii

ul. Romana Ingardena 6

30-060 Kraków

tel. 12 663 24 15

www.psychologia.uj.edu.pl